

О. В. Гладкий

Комори

КОМОРИ, Союз Коморських Островів (комор. – Komori, Udzima wa Komori; франц. – Comores, Union des Comores; араб. – Аль-Комор, Аль-Іттїхад аль-Комор) – держава на Коморських островах у Мозамбіцькій протоці Індійського океану. У складі – о-ви Нґазіджа (Ґранд-Комор), Ндзуані (Анжуан), Мвалі (Мохелі) та декілька дріб. о-вів. Четвертий великий о-в архіпелагу комор. о-ви – Майотта – має статус замор. тер. Франції. Площа 1,8 тис. км². Насел. бл. 815 тис. осіб (2011): анталоатра – 95 %, макуа – 1,5 %, араби – 0,5 % та ін. Природ. приріст насел. 2,7 % (при рівні фертильності 4,8 дитини на одну жінку). Міське насел. складає 28 %. Віросповідання: іслам – 86 %, католицизм – 14 %. Держ. мови – коморська, арабська, французька. Столиця – Мороні (41,56 тис. осіб, 2011). Адм. поділ – 3 автоном. регіони та 4 муніципалітети. Держ. устрій – республіка. Глава держави – президент. Законодав. орган – однопалат. парламент (Асамблея). Грош. одиниця – комор. франк. Член ООН, Афр. союзу, МВФ.

Тер. К. була заселена ще у 5 ст. н. е. У доколоніал. період перебували під владою арабів, правителів Мадаґаскару. 1841 Франція захопила о-в Майотта, згодом – решту о-вів. Від 1912 – у складі франц. колонії Мадаґаскар. Від 1946 мали статус франц. замор. тер. 1968 розширено повноваження місц. органів влади. У липні 1975 проголошено незалежну Респ. Комор. О-ви, президентом став А. Абдаллах. У результаті безкров. держ. перевороту у серпні того ж року до влади прийшов А. Суаліх, який проводив курс т. зв. нац. соціалізму: націоналізація великих земель. володінь і власності висланих з країни франц. колоністів, введення планування в економіці, скасування дії законів шаріату і обмеження впливу мусульм. духовенства, розпуск політ. партій. Антиіслам. спрямованість політики уряду призвела до дестабілізації ситуації в країні. К. опинилися в умовах міжнар. ізоляції. Внаслідок держ. перевороту 1978 А. Суаліх був убитий, влада знову перейшла до А. Абдаллаха. Тоді ж проголошено Федерал. Іслам. Респ. Комор. О-ви, відновлено діяльність адм. апарату, приват. франц. і місц. компаній, дипломат. відносини з Францією, повернуто землю великим власникам. Після введення однопарт. системи 1979 єдиною партією став правлячий Комор. союз за прогрес («Уджіма»). Авторитарність режиму А. Абдаллаха, перебраного 1984 (99 % голосів), і придушення будь-яких опозиц. поглядів призвели до держ. перевороту 1989, під час якого його було вбито. Президент. вибори 1990 відбулися в

умовах багатопартійності (створ. 14 легал. партій, президентом обрано С.-М. Джохара (55,3 % голосів). Постійна конфронтація партій сприяла новому перевороту 1995, здійсненому іноз. найманцями. 1996–98 президент. пост займав М.-Т. Абдулкарім, згодом – Т. Массунде. Нова конституція 1996 закріпила існування багатопартійності й ісламу як держ. релігії. Погіршення екон. становища (зокрема через падіння світ. цін на ваніль і гвоздику) та сепаратизм (проголошення в односторон. порядку незалежності о-вами Анжуан і Мохелі 1997) дестабілізували ситуацію в країні. У результаті військ. перевороту 1999 до влади прийшов А. Ассумані. 2001 уряд. війська запобігли спробі військ. переворотів на о-вах Анжуан і Мохелі. Після проведення того ж року референдуму закріплено сучасну назву країни, схвалено нову конституцію, що надала о-вам більш автономні права.

Країна знаходиться на гористих о-вах вулкан. походження, оточених корал. рифами. Найвища точка – вулкан Картала (2361 м). Клімат тропічний. Середньомісячна температура +24–27 °С. Середньорічна кількість опадів від 1100 до 3000 мм. Верхня частина гір вкрита густими тропіч. лісами, нижня – саванами. Постій. річок немає. Є прісноводні озера у кратерах згаслих вулканів. Серед тварин трапляються ендеміки – лемур, малий папугаваза, широкохвоста фельзума, амаурис, крилан Лівінгстона.

К. – одна з найбідніших країн світу. ВВП становить 1,255 млрд дол. США (2011), у розрахунку на особу – 1660 дол. США. Основа економіки – с. госп-во експорт. спеціалізації. Вирощують іланг-іланг, ваніль, гвоздику, корицю, каву, кокос. пальму, тапіоку. Пром-сть представлена дріб. підприємствами з переробки с.-г. сировини, виробництва окремих спожив. товарів. Експортує ефіроолійні культури, прянощі, копру; осн. торг. партнери: Франція, Туреччина, Греція, Бразилія, Китай. Імпортує продукти харчування, зокрема рис, нафтопродукти, цемент, транспортні засоби; осн. торг. партнери: Бразилія, Франція, Китай, ОАЕ, ПАР. Міжнар. аеропорт – Мороні; мор. порти: Мороні, Муцамуду, Фомбоні.

Дипломат. відносини з Україною встановлено 12 жовтня 1992.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Шляхова В. Коморські острови. Комори вражень: вояж-колекція // Міжнар. туризм. 2010. № 1.

Бібліографічний опис:

Комори / О. В. Гладкий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-4615>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).